

הראי
סיפור
מאת בן-ציון יהושע

א

פעם אמר לה המשורר כי ראי הוא גוף חסר רגשות. מציג, כבסרט אילם, את המכוער ואת היפה, את החיים ואת המוות, את התשוקה ואת החידלון, את החיוך ואת הבכי. יותר מכל חששה מן התמונה המודאגת הניבטת מן הראי, שסודה הכמוס יתגלה לעין כול וחלום המשפחה האידיאלית, שדבק במשפחתה, יתנפץ כמו ראי. הפחד מפני המים הגנובים העשויים לשטוף משפחה, שכונה ועיר הפחידו גם אותו. הריגוש הרג את המשורר ושירתו פסקה. הוא קיבל אירוע מוחי בעת שהעפיל עם אלכסנדרה, המאהבת הצעירה שלו, אל שיאו של האורסט. נשם אוויר פסגות במסתור האהבה וקטוע נשימה, ללא התראה מוקדמת, נשטף אל ים המוות. שם הדגים זורמים במורד הירדן ומגיעים אל מותם הוודאי בים הגופרית והמלח.

משורר על מיטת אוהבים בדירת מסתור, רחוק מאשתו החוקית, שוכב ערום ומשותק, ללא יכולת דיבור כמעט, ללא יכולת תנועה. בוהה בעיניים מזוגגות ובפה פעור באהובת נפשו. היא חשה בדופק הלא סדיר שלו, שפיזו ודמם חליפות. אלכסנדרה עיסתה את גופו החם והערום, מהדקת את כפות ידיה על לוח ליבון, בתנועות קצובות, כדי להסדיר לו את הדופק. היא הגיעה לשיאה עם בעלה רק כשמחשבותיה רצו לדירת המסתור ולנגד עיניה ראתה עכשיו משורר בעל מעקפים המאבד את הכרתו.

הוא התדרדר במהירות. תחילה התלונן על יד כבדה. על רגל שאינו יכול להניע. על גוף כבד כמשקולת. היא חשבה על התקף לב וניסתה להלביש אותו במהירות לבל יתגלה ערום ועריה. המשפט האחרון שעוד יצא מפיו היה: "אל תנסי להתקשר לאמבולנס, יתפסו אותנו".

באותו בוקר חורפי נאה, אלכסנדרה הייתה חסרת אונים, מפוחדת עד מוות מן האבדן הצפוי שנשקף מתוך הראי. חששה שסודה יתגלה לעיני כול. תמיד לפני שהתעלסו, עמדו מול הראי הגדול כמו בתמונת אירוסין חומה בסגנון הישן בסטודיו לצילום. ראשה מונח על כתפו והם מחייכים במינון נכון. הוא סיפר על המרצה הצעירה לפסיכולוגיה, אֶם-בנו הקטן, המנתחת שלוש פעמים ביום את אישיותו המפוצלת וקוראת תיגר על התנהגותו. תמיד יש לה הצעות לשיפור המירקם הנפשי שלו. הוא סיפר לה כי אֶם-בנו יפה כמו קרחון הנפגש בקליפת אגוז טעונה רגשות. הם אוהבים בדרך מיוחדת משלהם רק שזכוכית משוריינת מפרידה ביניהם.

בכל פעם שאלכסנדרה ראתה את התפרים של ניתוח המעקפים על חזהו השעיר הייתה תוהה ובוהה: מה עושה אישה נשואה כשהמאהב שלה, משורר ערום, מאבד את ההכרה והוא מונח על מיטתה כאבן שאין לה הופכין, כמטיל ברזל שהושלך למצולות. מה היא עושה קודם? - מלבישה אותו,

מנשימה אותו, או מזעיקה עזרה וחושפת את המערכת שעליה שמרה בחרוף נפש במשך זמן רב? האם תיתן לנהג האמבולנס את שמה ואת כתובתה ותקשור את עצמה למשורר?

יוסי בעלה דווקא בסדר. הוא אינו משורר או סופר, הוא בן גילה ונראה טוב ומשתכר מספיק, שופך זבל ובימי שישי אחר-הצהריים הולך למחנה יהודה לערוך קניות ולפגוש חברים של ערב שבת. עד שיקנו מדיח כלים חשמלי יש לה מדיח כלים בשר ודם העושה מלאכתו אמונה. רק היא יוצאת מן הכלים. יוסי הוא אבא טוב לשני ילדיה הקטנים, אבל היא מאוהבת במשורר המרבה לכתוב על אהבה ואהובה, למרות גילו המתקדם. ביד אחת היא עיסתה את חזהו של המשורר שלה וביד שנייה גררה, במאמץ עילאי, את מכנסיו כשהיא נועצת מבט פרידה בדגל המורד.

מכונתו חסמה את ה'מיני מיינור' הקטנה שחנתה ליד הסטודיו. עם מידע כזה בית הדין הרבני אינו זקוק להוכחות נוספות. היא תוכרז לאישה מורדת ומה תסביר לילדים ולמשפחה? מי יזיז מכאן את מכונתו של המשורר החוסמת את דרכה?

היא ירדה לטלפן בטלפון הציבורי. המטבעות נבלעו בבור ללא תחתית. קשר לא נוצר. היא חזרה ובישרה לו שהקשר עם העולם נותק, אבל היא תנסה שוב ושוב. הוא הנהן בראשו. הוא כבר לא יכול היה לדבר. בחוסר ברירה, אלכסנדרה עלתה לשכנה וביקשה לעשות שיחת חרום. היא חייגה למבקר הספרות, חברו הטוב של המשורר, שהתייצב קטוע נשימה חמש דקות לפני צפירות האמבולנס. היא החליפה בחיפזון את חלוק המשי הוורדרד בבגדי ג'ינס צמודים. המבקר, כדרכם של מבקרי ספרות, בחן במבט חד את גווה של אהובת המשורר. נדמה היה לו שהוא הולך לרשת את אוצרו הטוב של המשורר. היא זרקת לתיק היד בחיפזון לבני משי, חלוק ורדרד וכלי איפור ותפסה מחסה ב'מיני מיינור' הקטנה שלה, בהמתנה לבואו של האמבולנס. הצפירות לא איחרו לבוא. השכונה נעצה ראשים בחלונות הבתים וניסתה לוודא מי מובל הפעם בשכונה המזדקנת. הוא הונשם ונוזלים נָעְרו לוורידיו. עגלת המשאלות שלה נדחפה אל הלוע השחור של האמבולנס. "אנחנו נוסעים לעין כרם", הכריז המבקר מתוך האמבולנס של המשורר. אלכסנדרה טסה כחץ שלוח מן ה'מיני מיינור' אל פנים האמבולנס כשהיא מסתתרת מאחורי משקפיים כהים וצעף משי. היא הייתה בטוחה שכל 'בני הזונות' נועצים בה מבט נוקב.

פיו של המשורר, שהיה תמיד מלא שירה כים, היה פעור עתה כמו מערת שדים אפלה, וזה לא היה החיוך הממזרי המופך. רק עכשיו גילתה ששיניו חומות מרוב עישון. אישוניו נעלמו בתוך ארובות עיניו וזה לא היה המבט החום והרך, ששפע יצר ויצירה, אלא עיניים כבויות שנמוגו אל הצד האפל של הירח, כמו ביקשו לראות את מחוז התשוקות ולמות.

עד לפני דקות אחדות הם תינו אהבים וצפו בראי הגדול התלוי על הקיר ממול. היא דהרה על סוס מיתולוגי עד לקצה האחרון, אל ארץ החוילה אשר שם הזהב, שם עץ הדעת טוב ורע ונהר יוצא להשקות את הגן. על אף הבדלי הגיל הם נסחפו עד כלות והיא נגררה לבכי עמוק של תשוקה. "נשים", פסק המשורר, "בוכות כשטוב להן או כשרע להן". הוא לא חדל להביע בקול את רשמיו

מגופה החשוב שנשקף מבעד לראי שממול, נד כמטוטלת אורלוגין במחול אהבה, שבו מככבים אישה בת שלושים ושלוש וגבר בן שישים וארבע.

לפני שהגיעו היום לדירת המסתור, הם ישבו בבית קפה, ליד כוסית ג'ין עם טוניק וקוביית קרח שייטה בכוסית כמו קרחון אַרְקָטִי המבקש לנפץ טיטניק פרטית. הוא בחן את חמוקיה בעיניו של יוצר יצרי והתרפק על מסע שורשים שיעשה איתה אחרי החגים אל הפסלים הארוטיים בקג'ורוהו שבהודו, אם תצליח להצטרף אליו.

ב

אלכסנדרה ויוסי הכירו במסגרת האחזות נח"ל שהתאזרחה. יוסי היה משאת הנפש של כל נערה. אלכסנדרה זכתה בשלל. הוא רקד יפה והבנות נמשכו אליו כדבורים ביערת דבש. יוסי ידע לספר בדיחות גם כשהיו משוחזרות ושחוקות למוות, שר בזיופים קלים ודיקלם את המסכת במסיבות חג בביטחון רב. הוא היה איכר בנשמתו. הכרם הניב פירות עסיסיים, הקדים את העונה והשוק פינק אותם במחירים טובים. רק טבעי היה שיוסי ייבחר למזכיר המשק. הוריו עלו בשנות החמישים והוא כבר נולד בחבל לכיש. הוא כמעט הגיע לתעודת בגרות. חסרו לו רק מתמטיקה ואנגלית. הבנות מתו מקינאה, כשנישאו, בני עשרים ואחת, במשק הצנוע שלהם מעל פלטפורמה של טרקטור מקושטת בחבילות קש ודגלי הלאום, במעמד מנהל המחלקה להתיישבות ומנהל הבנק להתיישבות חקלאית, שבמקרה היה אביה של אלכסנדרה. יוסי היה נושא להערצתה. היא אהבה את השפם המזדקר שלו, את פניו השזופות, את גופו האתלטי ואת חזהו השעיר. שני הילדים באו לעולם בזה אחר זה. היא התעלמה ממגרעותיו ושתיקותיו הארוכות כשאחרים דיברו על פוליטיקה, על מסעות בעולם ועל ספר שקראו לאחרונה, יוסי היה מוכן לדבר שעות על שיטות גידול במטע התפוחים ובכרם ואיש לא היה מוכן לשמוע את הפרטים הקטנים שכל כך הלהיבו אותו. הבדיחות שלו כבר לא הצחיקו ואפילו עצבנו אותה. לפתע הטרידה אותה העובדה שקומתו נמוכה משלה בחצי ראש ושלא פתח ספר. היא קראה בשביל שניהם. היא אהבה ספרים והעריצה סופרים. עבודות המשק, הטיפול בילדים והרצון העז שלה למימוש עצמי שחקו אותה עד דק. על כך נוספו הרכילויות הקטנות שהן לחם חוקה של קומונה קטנה. החברות שזרו בבית הילדים ובמטבח סיפורים מהרהורי ליבן על מעלליה של אלכסנדרה המאמצת אל חיקה כאם רחמנית כל מתנדב צעיר. הדימיון היוצר של החברות נתן דרור לקומונה והיא זרמה עם הסיפורים עד פי תהום. אלכסנדרה פיתחה אלרגיה להאחזות הקטנה ולאנשיה. ככל שהגיעו רכילויות מרושעות היא הפנתה את כעסיה כלפי יוסי ושילחה בו אש בכינון ישיר. חלף שבוע ויותר מבלי שנפגשו בחדר השניה המשותף שלהם. היא נימקה זאת בנחירותיו המפריעות לה לישון. היא נרדמה על השטיח בחדר הילדים וחלמה על מחזות אחרים. מבחינתה יוסי היה קולחוזניק והיא עירונית טיפוסית. הסאגה ההירואית של חיי קיבוץ הגיעה לסיומה מהר יותר ממה שחלמו. סבא שלה היה איש העלייה השנייה וממקימי ישובים חקלאיים באצבע הגליל. בעוד שמנהיגי פועלים עלו אז על הקרקע כדי לשיר ולנאום יחד עם הרצפלד בפתוס רוסי אל הרמקולים ונשאו על כתפם טוריה או קלשון בפוזה היסטורית, סבא של אלכסנדרה היה שותף אמיתי להקמתם של ישובים באזורי ספר בימי חומה ומגדל, לפנייהם ואחריהם. הוא העניק לה את שמה לזכרו של ידיד נעוריו אלכסנדר זייד, השומר ההירואי מגבעות

שיח' א-ג'ריך, שנרצח על-ידי פורעים ערבים בשנת 1938. תוך דור אחד הדברים השתנו. אבא שלה - לבוש חליפת צמר אנגלית, ענוד בעניבת משי מבית האופנה של קוקו שנל נעול נעליים איטלקיות של גוצי ומבושם במי גילוח של אסתי לאודר. אבא נישא על כתפיו של סבא אל המשרה הרמה של יו"ר הבנק להתיישבות חקלאית. היא חלמה לסגור מעגל עם סבא, אבל החיים האמיתיים היו בצידו של אבא, שהתהדר במכונית מפוארת, התאכסן במלונות פאר במסעותיו בעולם וסעד במסעדות יוקרה. בנאומיו חוצבי הלהבות אהב לספר תמיד על בית אבא 'מלח הארץ'.

יוסי ואלכסנדרה חזרו לירושלים וגרו בדירה שכורה בנחלאות. בזכות אביה של אלכסנדרה, ויתרו ליוסי על תעודות. הוא עבד כמומחה בכיר מטעם משרד החקלאות, שיעץ לישובי ההר כיצד לגדל פירות נשירים ולטפח זנים חדשים של ענבים ללא חרצנים. אלכסנדרה שלחה את הילדים לגן והלכה לעשות B.A. כללי - מבוא לספרות, מבוא לפילוסופיה ומבוא בפסיכולוגיה - בסיוע הלוואה עומדת, שסידר אבא מהבנק לחקלאות. מהר מאוד היא השילה מעל עצמה קילוגרמים מיותרים במקומות נכונים ובמכון כושר חיזקה שרירים רפויים שזקפו את קומתה, צמצמו מה שצמצמו והבליטו מה שהבליטו. היא הגינה על עורה מפני השמש הקופחת בקרמים שקנו ב'דיוטי פרי' בנתב"ג בדרכם למסע התאוששות בפאריס. לרגע הייתה מלאה גאווה על יוסי שדיבר במסעדה צרפתית שוטפת במבטא צפון אפריקאי, אבל בלובר הוא שתק כמו דג. היא למדה להתאפר בקווים פסטליים והקדישה שעות ביום ליציבה נכונה. לאחר שנים של דכדוך סוף סוף העלתה חיוך על שפתיה. בין שיעור לשיעור היא שייפה בשופין עדין את ציפורניה ומרחה עליהן לכה. מהר מאוד הצליחה למחוק את דיוקנה של הפלחית הנחל"אית ולאמץ גינונים אורבניים בסיועו הנדיב של אבא.

ככל שהראי החניף לה היא סבלה מן ההזנחה של יוסי. פעם ההזנחה והעליבות היו חלק מאידיאולוגיה. כולם הלכו בחאקי רק חוגי האינטליגנציה גיהצו את הטלאי בישבן. כך הלך גם סבא. סבא מזמן בקבר. אלכסנדרה לא יכלה לסבול עוד את הופעתו המרושלת של יוסי, שבקושי שטף פנים בבוקר והותיר את הזיפים על פניו כשדה ברקנים. בדרך של שיגרה נבר באצבעותיו ברעמתו הפרועה, קפץ על הג'יפ ויצא לעמל יומו. אפילו בשבת וחג ובחתונות הסתובב כשלרגליו סנדלים תנ"כיים מאובקים. ריח של זיעה חמוצה היה כרטיס הביקור האישי והגברי שלו. "אני לא מסתכל אף פעם בראי ולכן אני פטור מהצורך לצחצח ולהצטחצח", התבצר יוסי בעמדותיו וירק אל בוהן ואצבע וגלגל את שפמותיו לשני חודים מגוחכים של זנב עכבר, ששיוו לו מראה של סטאלין.

היא זעקה זעקות אילמות שמישהו בבית יהיה שותף מלא להנאתה מהלימודים. ערב אחד ניסתה לשתף את יוסי. הוא פיצח בקצב רצחני גרעיני דלעת כשהוא צופה במשחק כדורגל גורלי בטלוויזיה. בעוד הוא שקוע בפיצוח הגרעין, היא סיפרה בהרצאה מלומדת על לימודיה והשוותה בין התיאוריות הפסיכולוגיות השונות. הוא הביט בה במבט בוהה ומשועמם כשסיפרה לו שיוג האמין שחיי האדם נקבעים על-ידי ההתנסויות והשאיפות של אבות אבותיו. יוסי פיהק נואשות כששמע על תפיסתו של פרויד המתייחס אל נפש האדם כאל שדה קרב של אינסטינקטים, הקשורים לצורות שונות של היצר המיני. יוסי זעק 'גול!' כשסיפרה על התפיסה האדלר'נית המתמקדת בזיקה החברתית של האדם, במערך המשפחתי שלו, בסגנון חייו, בחינוכו ובמשימות החיים שלו. נראה

שרק הילדים ניסו להבין ללא הצלחה את המילים הקשות של אימא. היא שייפה את ציפורניה והיה בה רצון עז לנעוץ אותן עמוק בבשרו של הגבר היושב מולה על הכורסא, עיניו תקועות במשחק כדורגל בטלוויזיה כשהוא מפצח חצי קילו גרעיני דלעת ומטפח לו כרס. משתם המשחק, הוא פשט את רגליו, הפיל ארצה את קליפות הגרעינים, שמורות עיניו נעצמו ונחירותיו הקצובות סיפרו על מעלליו בכרמים ובמטעים שבהרי יהודה.

ג

הבריחות שלה היו לגן השושנים בטלביה, לטיולים של מנחה עם הילדים. כלבים וילדים בגנים ציבוריים הם סיבה עתיקת יומין לפיתוח קשרים לגיטימיים עם זרים. היצורים הללו עושים את צרכיהם בלי חשבון וגונבים את ההצגה. אפילו חסומי רגש נפתחים כשהובון שטוף רכילות. בגן השושנים היא פגשה לראשונה את המשורר ואת מבקר הספרות ולא הייתה מאושרת ממנה כשהשניים התפעלו מילדיה היפים והחכמים. היא הייתה תמימה מכדי לחשוש בשני אנשים רציניים. הביוגראפיה האישית של שניהם ידעה גירושין מאישה שהגיעה לגיל הבלות והם נשאו נשים צעירות ומשכילות והולידו תינוקות, שהתרוצצו סביבם בגן. לתינוקות הללו כבר היו אחים ואחיות נשואים. המשורר והמבקר לא הסתפקו באישה הצעירה והנאה שכל אחד מהם הותיר בבית ויצאו לציד פרפרים בין פרחי השושן. במיומנות של יוצרים בעלי יצרים הם בחנו את אלכסנדרה, שהיה לה יופי סלבי - קומה תמירה, גזרה דקיקה, עצמות לחיים בולטות ומאופרות היטב, עיני שקד בצבע דבש, תאומי-יונים במידות הנכונות ומאחוריה כדררו צמד עגבות שדנדנו כענבלים בכנסיית הבשורה - מפרט קטלוגי בסיסי לכל משורר אהבה מתחיל.

תחילה התקרב המשורר, ליטף את לחייה של הבת הצעירה של אלכסנדרה והרעיף מחמאות על יופיה של הקטנה שבאופן מפתיע דומה כל כך לאימה. המשורר הפליג במאמר מלומד בשבח יופיין של הנשים הסלבויות בכלל וההשפעה החיובית של קרני השמש הים-תיכונית עליהן. מדלות רגשית מתמשכת מצאה אלכסנדרה את עצמה לפתע ברכוש גדול. היא הלכה שבי אחרי הממטרים של שני המומחים למשחקי מילים. הפגישה ביניהם בגן השושנים היה לה כבר סדר יום קבוע. זה מכבר הוחלפו חיוכים ומחמאות והתנהלו שיחות חפוזות. המשורר הגיע תמיד עם מתנות קטנות לילדים. הוא היה המוחצץ בין השניים. הוא היה פרובוקטיבי וניסה לבדר אותה במהתלות ספרותיות והמבקר סיפר על חיי האהבה חסרי המעצורים של סופרים ומשוררים שמבלבלים בין יצר ליצירה. פעם סיפר על ג'ורג' ברנרד שו שאמר כי טוב לו לפרי אהבה של גבר מזדקן ומאהבת צעירה, שיירש את החכמה מאביו ואת היופי מאימו, אך הוי לו אם יתהפכו היוצרות. הם הביטו בקונדסות בבתו הקטנה של המשורר ובבנו הקטן של המבקר שהתרוצצו בגן. הם צחקו למראה הדמיון של הילדים דווקא לאבותיהם, ששיני הזמן עיטרו אותם בפנים נפולות, בכתמים כהים מתחת לעיניהם, בקרחת מבהיקה, בצדעיים לבנים ובכרס שאינה סברה בלבד. מבקר הספרות היה כספר חתום והיא לא הצליחה להבין לאן פניו כשם שלא הבינה את דברי הביקורת שלו שאותם קראה מדי יום שיש. ביום הולדתה הגיש לה המשורר זר ורדים. רק בבית ניתחה את השיחות ומצאה שהמוטיב החוזר שלהן היה תמיד חופש האהבה הגנובה ונפילת חומות הגיל כשהתשוקה לוהטת והרגש מתעצם. היא התלבטה אם השניים מתחרים ביניהם על אהבתה. המשורר היה החלטי יותר. נפשית היא הייתה

ערוכה להיות נושא לשיר אהבה בין משורר מזדקן ואישה במיטבה. היא חיכתה ליריית הפתיחה שבוששה. כדרכם של משוררים וסופרים, השניים טחנו רוח. הם היו מאוהבים יותר במשחקי מילים ופחות במשחקי אהבה.

אלכסנדרה סיפרה ליוסי יותר מפעם אחת על צמד היוצרים המופלאים הרועים בשושנים, אך הסתירה ממנו את נשמת הדברים. היא סיפרה ליוסי, והוא לא הבין למה היא מספרת דווקא לו, כי אשתו ואם-בנו של המשורר היא מרצה ידועה לפסיכולוגיה. משלא גילה עניין במשורר ובאשתו, היא סיפרה לו: "שתדע לך שיש לי מאהב ושמו עמנואל קנט, שאיתו אני מקיימת דיאלוג קבוע בתחום האידיאליזם הטרנסצנדנטלי. אנו משוחחים על השקל הבא במגע עם הדברים הערטילאיים של העולם החיצון. שתדע לך, שעצמים שאין לנו אפשרות להכירם, אנו מכירים את התופעות שלהם". יוסי פרץ בזעקות "תפסיקי לזיין לי את המוח עם המאהב המזוין שלך" ויצא למרפסת כדי לעשן סיגריה ולהתאושש ממתקפת המילים שבאה להראות לו היכן ממוקם הוא והיכן ממוקמת היא. הוא לא העלה חשד כלשהו על המאהב האמיתי שלה. כל העולם יודע חוץ מן הבעל המקורן. אולי היה מתגרש. אולי היה פוגע בה. אולי היה שולח יד בנפשו. מחשבותיה לא הרפו ממנה. ככל שהתרחקה נפשית וגופנית מיוסי היא חשה שאותם חללים בחייה הולכים ומתמלאים אצל המשורר, שסוף סוף יצא למסע יצרים, רכוב על דמיונו היוצר.

המשורר, שעלומיו היו מאחוריו, הביא למיטת האוהבים עצמות חורקות, מעקפי-לב ומיומנויות של מושך בקשת על כינור סטרדיווריוס, ששום בונה כינורות לא הצליח לחקות את צלילם קרוב לשלוש מאות שנה. מאהבת צעירה לא תסלה לעולם לזיופיו ולכשלונותיו של כנר ראשון בפילהרמונית, שצדעיו כסופים, והוא מצוייד בכלי נגינה ששמו הולך לפניו. בשביל כשלונות יש נגני רחוב או בן זוג חוקי, הנטוע בעברו, קרבן של שיגרה חסרת דמיון. מאהב מזדקן חייב להיות יצירתי ולהוכיח בכל פעם מחדש שעדיין כוחו במוותו, והוא מתפקד כגבר צעיר ממנו בשלושים שנה. למימוש אהבתם היא הוזמנה לסטודיו של המשורר, ששימש קן לאהבותיו. כשפעמוני האהבה צלצלו בבוקר, הילדים כבר היו בגן ויוסי המיוזע דהר ברכבו בשבילים המאובקים של מטעים וכרמים באזור ההר. כדי לפנות זמן לאהבתם, שירבט המשורר למענה עבודות סמינריוניות. פעם נתבקשה לכתוב עבודה על המשורר האישי שלה. המשורר גיחך וכתב למענה את העבודה במהלך עישון של שתי סיגריות. "רוח של שירה מפעמת מעבודתך", שיבח אותה המרצה לספרות, "אבל נראה שלא ירדת לעומק כל הניואנסים של שירת המשורר ולכן הורדתי לך חמש נקודות". המשורר כמעט מת מצחוק. "מבקרי הספרות והמרצים לספרות בטוחים שהם יודעים על היצירות יותר מן היוצרים עצמם", התלונן. על הראי הגדול בסטודיו היא הטביעה נשיקת שפתון והוסיפה "תודה!". ציוניה המרשימים על עבודותיו של המשורר זיכו אותה בפרסי הצטיינות, שאותם בזבזה על סדינים, על חזיות תחרה ותחתוני משי, שגילו יותר משהסתירו, על סדין חשמלי, על תנור חימום ועל נרות ריחניים, שנמהלו בג'ין עם טוניק וקוביות קרח. בכל מיפגש שלהם הגיש לה המשורר שי קטן – ביכורי תאנים מתפוצצות מצוף, עוגת תפוחים, בושם עדין או סבון ריחני.

באותו בוקר הבטיח המשורר למרצה לפסיכולוגיה שלו לחזור הביתה בארבע כדי לקחת את התכשיט הקטן לגן השושנים. הילד בכה ואבא לא חזר בחמש גם לא בשש. חלפו שעות והוא לא השמיע סימן חיים. היא מצאה את מכוניתו חוסמת מכונית זעירה בפתח הסטודיו. המשורר לא היה בסטודיו. היא התקשרה למשטרה ולכל בתי החולים בירושלים והוא לא נמצא. הוא שכב חסר זהות. מבלי משים נתן המבקר לבית החולים את שמו הספרותי של המשורר שאיבד את הכרתו ולא יכול היה להגן על שמו. בחצות הוא נמצא בהדסה עין כרם. במסדרון פגשה את מבקר הספרות מעשן בשרשרת ומהלך הלך ושוב כאסיר בסוגר, המחכה לגזר דינו. הוא בחן את המרצה לפסיכולוגיה, תמירה וזהובת שיער, שנכנסה לשבריר שנייה על בהונותיה אל חדר טיפול נמרץ, נעצה מבט כחול במשורר חסר הכרה ומונשם. הדופק על המוניטור לא היה סדיר והעקומה ביקשה לישר קו. על כיסא סמוך למיטתו ישבה אלכסנדרה וצפתה בדריכות במסך הקטן. "אני מבינה שנוכחותי כאן לא תתרום דבר", זרקה בקור רוח למבקר וחזרה הביתה מבלי להחליף מילה עם אלכסנדרה.

בלילה ניסתה אלכסנדרה ללא הצלחה להתניע את מכוניתו של המשורר ולהרחיק את העדות המפלילה מפתח דירת המסתור. כשחזרה בבוקר עם המוסכניק היא כבר לא מצאה את מכוניתו שך המשורר שחסמה את מכוניתה. הגנן בגן השושנים סיפר לה כי שעה קלה קודם הגיעה אישה בלונדית גבוהה קומה, שהסיעה את המכונית ליעד לא ידוע.

מדי בוקר, נסעה אלכסנדרה לחדר טיפול נמרץ ב'הדסה', באותן שעות שבהן תינתה אהבים עם המשורר. היא התחננה בפני הצוות הרפואי שיאפשר לה לשבת ליד מיטתו של המשורר. שלושה-עשר בקרים הגיעה אלכסנדרה לחדר טיפול נמרץ ולחשה לאוזניו שיקויי אהבה מתוך שירי האהבה שכתב בהשראתה. הרציונליזם של המרצה לפסיכולוגיה לא מצא טעם לביקור חוזר אצל אדם חסר הכרה. היא הסתפקה בשיחות טלפון יומיות עם המחלקה וביקשה שיוודעו לה אם יחול שינוי במצב. המשורר שכב ניווץ. עיניו עצומות. פיו סגור וחיוך דק כחוש השערה משוך על שפתיו הפשרניות. שלושה-עשר ימים, כמניין אהב"ה, שכב המשורר ללא הכרה. הבוקר, בשעת המיפגש הקבועה שלהם, עקומת קו החיים של המוניטור התאזנה אל האין סוף. פעם, נזכרה, אמר לה המשורר כי שלושה-עשרה בגימטריה הוא כמניין אהבה. אהבה אמיתית בין זכר ונקבה היא בגימטריה עשרים ושש, כמניין שמו המקודש של האל. האהבה במיטבה משקפת את אלוהים כמו ראי. כך אמר.

ה

ביום ההלוויה היא הגיעה בפעם האחרונה לסטודיו. ריחות של טבק וג'ין עמדו באוויר. היא הריחה בין הסדינים את ריחות הטבק שלו, שעלו מן המקטרת הנצחית הנעוצה בין שיניו. היא הריחה את זיעתו המבושמת של המשורר. היא קרצפה את הדירה, מחקה עקבות, אספה חפצים ונעמדה מול הראי. הפעם לבדה. היא ציפתה שצילו של המשורר ירחף לצידה לתמונה שלימה אחת. הפעמון בדלת צלצל והמבקר נכנס כדי לסייע לה להוריד את חפציה האישיים. ככלכלב בגן השושנים רחרח המבקר כל פינה. הוא רחרח גם אותה ונשק ללחייה נשיקת ניחומים. בכוחות משותפים הם הורידו את הראי הגדול למושב האחורי של המיני-מינור. בדרכם לבית ההלוויות ישב המבקר במושב

האחורי, הניח את הראי הגדול על ברכיו ואחז בו בזרועותיו, כמו ניסה לפענח את מראות החשק, שנבלעו לתוך הראי.

כל המילה הספרותי הגיע לבית ההלוויות. הם, שטענו, בחייו, שהוא גרפומן תקשורתי, הרעיפו, לאחר מותו, דברי הלל ושבח על אישיותו ועל יצירתו של המשורר הדגול. האלמנה הייתה לבושה חליפה שחורה, גזורה היטב, שהלמה את פניה הבהירות ואת קומתה הגבוהה. היא חבשה כובע אופנתי שחור, מעוגל ומרושת, שכיסה למחצה את ריסיה המטופחים ואת עיניה הבהירות. היא הביטה בגופת המשורר המונחת לפניה במבט קר ומנוכר. מן העבר השני עמדה אלכסנדרה, לבושה ברישול, והתייפחה. סופרים ומשוררים ניגשו לנחם אותה, כאילו הייתה אלמנה עטופת יגון. אחרון המספידים היה מבקר הספרות מגן השושנים, שקינח דמעה מעיניו וברצינות תהומית אמר: "הלך מאיתנו משורר דגול, איש משפחה למופת שנשא ברמה את פנס המוסר להאיר את דרכנו. התימתנו". הקהל צעד עקב בצד אגודל אחרי הארון בדרכו למכונית חברה קדישא. האלמנה פילסה לה דרך, התקרבה לאלכסנדרה ולחשה: "אלכסנדרה, אני יודעת הכול ומבינה הכול... הספיק לי שהוא היה מאושר. הוא היה ג'נטלמן ואב נפלא. הוא יחסר לי", אמרה ונבלעה בתוך ההמון. אלכסנדרה עמדה על סף התעלפות. המבקר, ששילב את זרועו בזרועה של אלכסנדרה, הצמיד לפיה בקבוק מים מינרליים להחיות את נפשה.

אורות המכוניות הודלקו והשיירה יצאה מבית ההלוויות בדרכה להר המנוחות. הסופר צירף למיני-מיינור טרמפיסט - משורר צעיר. בשביל המכונית הזעירה הזאת היה זה יותר מדי. חפציה של אלכסנדרה, משורר צעיר, מבקר ספרות מזדקן, ראי גדול ואלכסנדרה המתייפחת. דוק של דמעה טשטש ללא הכר את הדרך שלפניה. היא הייתה מבולבלת לחלוטין. "לא הצגתי בפנייך את המשורר הצעיר והנאה שלנו. בשירתו ניכרת הששפעתו של משוררנו הדגול המובא היום למנוחות עולם. דור הולך ודור בא", המשיך המבקר את דברי ההספד שלו, כאילו ביקש להמשיך סיפור ישן ולקשור חוט בחוט כחייט החוזר אל אומנותו. מול עיניה ריצדו פנסי המכוניות, עוברי אורח בשולי הדרך והעיר ירושלים, שהיו לבליל של מראות וחזיונות. היא לחצה ללא סיבה על הבלם, כמי שהתעוררה מחלום ביעותים. ראי המשורר, שבאופן מוזר נסע על ברכי המבקר לבית העלמין, התנפץ לרסיסים מעוצמת הבלימה.

אלכסנדרה פרשה מן השיירה, עצרה בצד הדרך ואספה את השברים.